

Zini, sargā, copē!

Kopā ir spēks. Zivju audzētāju asociācijas pieredze

Vienotībā ir spēks, viens nav karotājs. Seno teicienu var ļoti labi attiecināt arī uz mazo uzņēmumu sadarbību jeb kooperāciju. Tā ir veiksmīga pieeja, kas palīdz pārvarēt grūtības, palielināt konkurētspasmi un izaugsmes iespējas, radot stabilu biznesa vidi. Tāpēc šodien stāstām par Latvijas Zivju audzētāju asociācijas (LZAA) pieredzi. Organizācijā ir apvienojušies 13 zivju audzētāji, kas sadarbojoties spēj sasniegt labākus biznesa rezultātus. (Asociācijas biedri no mūspuses ir Katvaru pagasta z.s. *Zivtiņas*. Par šo saimniecību lasiet nākamajā *Zini, sargā, copē!* – jau pēc nedēļas.) LZAA uzdevums ir nodrošināt, lai biedriem būtu pieejami visi nepieciešamie resursi un atbalsts zivju audzēšanas attīstībai, tostarp infrastruktūras uzlabošana un modernizācija.

Zivju audzētavas trīs tūkstošu hektāru platībā

LZAA izpilddirektors Mārcis ZIŅĪS stāsta, ka organizācija dibināta 2006. gada 28. jūnijā, tātad drīz 16 gadu ballīte. LZAA biedri ir gan pastāvīgi darbinieki, gan sezonas strādnieki, kas strādā zivju audzētavās, kuru kopējā platība ir 2918 hektāri.

Organizācijas mērķi ir zivju audzētāju apvienošana, lai veicinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp nozares dalībniekiem. Tā cenšas veidot labvēlīgu ekonomisko un politisko vidi, kas sekmētu zivju audzēšanu. Tiekas darboties, lai izveidotu atbilstošu normatīvo regulējumu un veicinātu nozares izaugsmi. LZAA pārstāv zivju audzētāju intereses valsts institūcijās un organizācijās, kā arī starptautiskā mērogā. Asociācija sadarbojas ar lēmējinstītūcijām, lai veicinātu tehnoloģisko attīstību un inovācijas zivju audzēšanā, kā arī, lai tirgus būtu pieejams Latvijas zivju produktiem.

M. Ziņģis atklāj, ka mūsdienās LZAA sadarbība ar valsts un ārvalstu institūcijām, lai nodrošinātu zivju audzētāju intereses un attīstītu akvakultūras nozari, notiek dažādās formās. Asociācija piedalās ar akvakultūru saistītās diskusijās un lēmumu pieņemšanas procesos. Visbiežāk tas notiek saziņā ar Zemkopības, kā arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju. Arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ir labs sadarbības partneris. No starptautiskajām organizācijām jāmin Eiropas Zivju audzētāju asociāciju, kā arī dažādas Eiropas Savienības (ES) struktūras, kas atbild par akvakultūras attīstību un finansējumu. Runājot par LZAA iekšējo saziņu, M. Ziņģis atzīst, ka tā notiek pārsvarā *telefoniski un elektroniski*, bet pāris reizi gadā biedri tiekas klātienē pilnsapulcēs, kurās pārrunā aktualitātes, vajadzības, problēmas.

Vai Brisele samazina ražošanas apjomus?

Vai arī dīksaimniecība izjūt Briseles vēlmi samazināt zivju ražošanas apjomus – līdzīgi, kā notiek jūrā? Nē, tā neesot. – *Glūži otrādi*, – saka M. Ziņģis un izklāsta dīksaimniecības pamatus. Šāda saimniecības metode ir vairāk raksturīga Austrumeiropai. Viņš uzsver, ka Latvijā vairums dīķu saimnieku ir pareizi izvēlējušies neintensīvo ražošanas veidu – pretstatā mūsu kaimiņiem lietuviešiem. Igaunijā dīksaimniecības vispār nav, arī iepriekš tā nekad nav bijusi attīstīta. Savukārt Latvijā tas ir pamata zivju ražošanas veids. – *Ražojam mazāk intensīvi, pie mūsu ražošanas apjomiem ietekme uz dabu ir pat pozitīva. Ir nodrošināts vides pakalpojums, specifiski dabiskie apstākļi un ekosistēma tiek uzturēti, plaukst putnu dabiskā vide. Tiek saglabāts ūdens un mitrāji. Pārtraucot šo darbību, ir redzams, ka dīķi pārpurvojas un aizaug, dabiskā vide izmainās*, – tā sarunbiedrs stāsta par zivjaudzētāju pieredzi. – *Netiek atbalstīta jaunu dīksaimniecību izveide un jaunu dīķu rakšana, jo tas ir finansiāli apjomīgs pasākums*, – skaidro izpilddirektors.

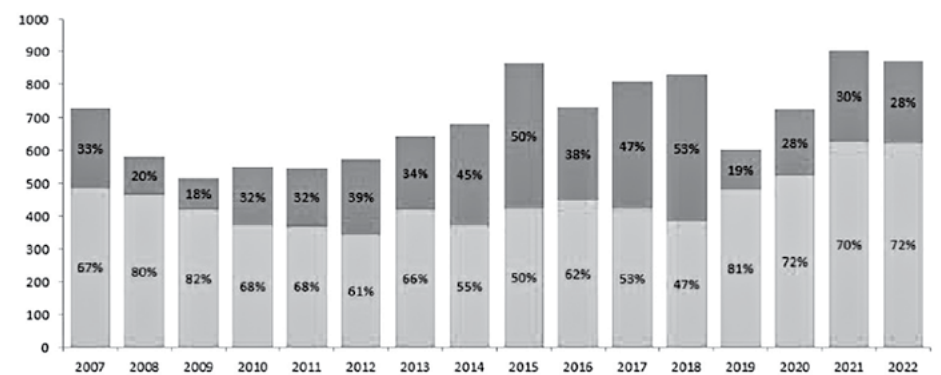
Centrāltirgū dominē zivis no Lietuvas

Vai sanāk, ka ES Latviju cenšas noturēt rāmjos, bet Lietuvu ne? Uz to M. Ziņģis atsaka, ka šādu ceļu izraudzījušies paši ražotāji. – *Mēs izvēlamies ekoloģisku audzēšanu, lietuvieši tā nerīkojas*. Bet vai tiesa, ka Rīgas Centrāltirgū nopērkamās zivis pārsvarā nāk no Lietuvas? Uz to sarunbiedrs atbild apstiprinoši. M. Ziņģis skaidro, ka lietuvieši glūži vienkārši ir vēsturiski nostiprinājušies. – *Viņi ir lielāki ražotāji*. Turklāt kaimiņi savā iekšējā tirgū visu produkciju realizēt nespēj. – *Atskato-*

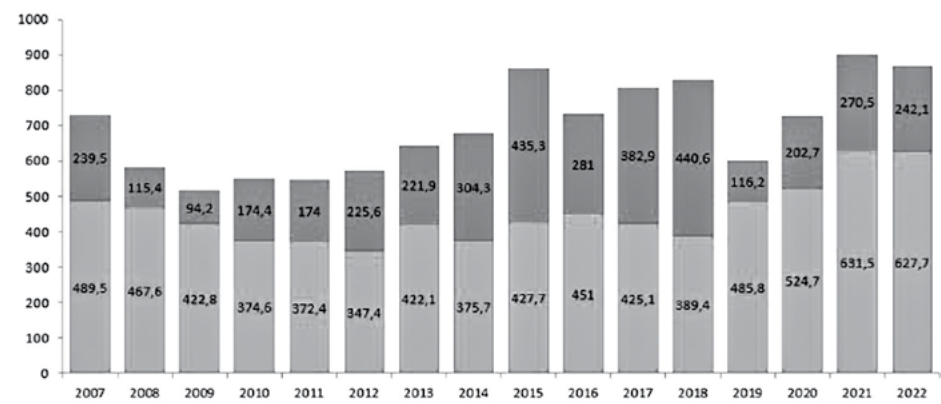

– Latvijā izvēlamies ekoloģisku audzēšanu, – saka LZAA izpilddirektors Mārcis Ziņģis

Latvijas realizētās akvakultūras produkcijas apjoms 2007.–2022. gadā, tonnas (procentuālais sadalījums)

Latvijas realizētās akvakultūras produkcijas apjoms 2007.–2022. gadā, tonnas

■ Pārējo zivju audzētāvu saražotais apjoms ■ LZAA zivju audzētāvu kopējais saražotais produkcijas apjoms %

ties uz pēdējiem diviem vai trim gadiem, kļūst skaidrs, ka mums nav problēmu ar realizāciju, bet mēs nespējam nodrošināt savu iekšējo pieprasījumu, – viņš saka.

Un Centrāltirgus zivju tirgotājiem ir savs aprēķins: pērkot zivis no Lietuvas, ir plus atliktā PVN maksājuma veidā. Pirkot zivis no lietuviešiem ir izdevīgāk. Ja apgrozāmo līdzekļu nav tik daudz, tad ir rentablāk pērkot no Lietuvas. Var, piemēram, iegādāties pusotru tonnu pretstatā vienai tonnai, ko par to pašu naudu var nopirkt no vietējiem ražotājiem.

Tomēr M. Ziņģis uzsver, ka, neraugoties uz konkurenci, LZAA kāpina ražošanas apjomus, business ir rentabls.

Asociācija regulāri runā ar amatpersonām

Stāstot par attiecībām ar valsti, kas ir svarīgas jebkuram biznesam, viņš uzsver, ka saziņa ar Zemkopības ministriju notiek bieži, reizēm ir tikšanās *šaurākā lokā* ar ministru. Pastāvīgs kontakts tiek uzturēts ar Zivsaimniecības departamentu. – *Ja ir ārkārtas problēma, tad tiekamies, risinām. Kovidlaikā, piemēram, zivju realizācija kritās, jo bija ierobežota tirdzniecība. Dažiem uzņēmumiem tas bija svarīgi, tie tika ierobežoti. Šo jautājumu centāmies risināt*, – atceras izpilddirektors.

Kā lielu asociācijas panākumu M. Ziņģis min tagadējo atbalstu dīķu saimniekiem par nemedējamo dzīvnieku nodarīto – ūdru, zivju gārņu, zivju ērgļu u.c. notiesātajam zivīm. Līdz kompensācijai bijis vairāku gadu ceļš. Izrādās, ka M. Ziņģis līdztekus asociācijas vadītāja amatam ir arī

institūta BIOR darbinieks. – *Kādā pētījumā demonstrējām, cik lielu kaitējumu var nodarīt kormorāni jeb jūras kraukļi vienai zivsaimniecībai. Ņemot par pamatu pētījuma rezultātus un apkopojot citu valstu pieredzi, saņēmām valsts atbalstu*, – lepnī saka M. Ziņģis. Patlaban ierēdņi solot, ka ES šo maksājumu Latvijas zivju audzētājiem sāks izsniegt tuvākajā laikā. – *Varam uzslavēt mūsu ministrijas departamenta darbiniekus par sapratni un pretimnākšanu. Ir bijušas domstarpības, bet tās ir atrisinātas. Tā veidojam labvēlīgu politisko situāciju zivsaimniecības attīstībai*.

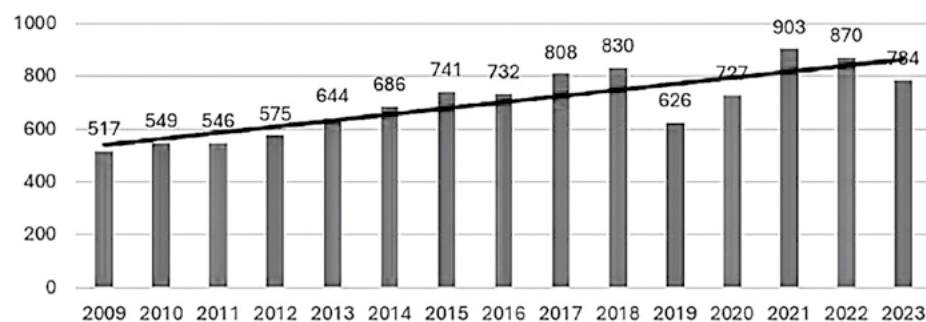
Runājot par starptautiskajām lietām, viņš piebilst, ka asociācija aktīvi darbojas ES Jūrlietu un zivsaimniecības fonda noteikumu ieviešanas jomā.

Kā pagaidām neatrisinātu problēmu M. Ziņģis min ne-akcīzes degvielas mazos apjomos, kas tiek iedalīti zivkopjiem, salīdzinot ar lauksaimniekiem. – *Esam nostādīti nevienlīdzīgā situācijā, bet par šo problēmu notiek diskusijas*, – noteic izpilddirektors.

Tematisko lapu atbalsta:

Par «Zini, sargā, copē!» saturu atbild projekta īstenotājs SIA «Izdevniecība Auseklis».

No 2009. līdz 2023. gadam realizētās akvakultūras produkcijas gada vidējais apjoms ir aptuveni 702 t. Būtiskākais realizētās produkcijas apjoma kāpums vērojams 2021. gadā, kad tas sasniedza 903 t, bet vismazāk produkcijas realizēts 2009. gadā – 517 t. Lai gan akvakultūras produkcijas apjoms gadu no gada svārstās, kopš 2009. gada realizētās produkcijas apjoms pakāpeniski pieaug

Avots: Centrālā statistikas pārvalde